Hispana Esperanto GAZETO

Eis aquí se descobre a nobre Hespanha
Como cabeça allí da Europa toda.

De ĉi tie jen nobla Hispanujo
Kvazaŭ kapo de la tuta Eŭropo.

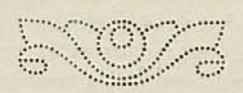
(«Os Lusiadas». Kanto III^a, XVII.)

CAMOENS

2a jaro APRILO 1932 N-ro 13

OFICIALA ORGANO DE
HISPANA ESPERANTO ASOCIO
ORGANO OFICIAL DE LA
ASOCIACIÓN ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Redakcio kaj Administracio:
SAGASTA, 10. - MADRID (HISPANUJO)

TIPOGRAFIA CHULILLA Y ANGEL
Torrecilla del Leal, 17
Teléfono 71926

© Biblioteca Nacional de España

MALJUSTAJOJ AL NI

Sur la 7ª n-ro. de la 21 de februaro, de «Her. de Esp.», S-ro. I. Lejzerowicz diras: «Nu, ankaŭ tiun publikan leteron de Baghy oni forignoris per silento. Neniu pli grava gazeto priparolis ĝin.», kaj la Redakcio, inter krampoj, diras ankaŭ: «Ni ne ricevis recenzekzemplerojn.» Same la aŭtoro de «Movado en Katenoj», kiel la Redakcio de «Heroldo de Esperanto» ne estas pravaj pri la *silento al la publika letero de Baghy:* Hispana Esperanto Asocio de antaŭlonge laboras al reorganizo kaj, sur sia organo, ĝi aperigis siajn opiniojn, eĉ ĝi donis premiojn por plej bonaj planoj al reorganizo kaŭze de konkurso, kiun ĝi starigis por sia Kongreso de Sevilla, publikigante la premiitajn planojn laŭ juĝo de la Tribunalo, kiun prezidis nia kara mortinto p-ro Cart. Estis la plano de S-ro. Jozefo Anglada (de Barcelona), kiu trafis la Ian. premion. Ĉi tiu S-ro. mem dum la lasta Kongreso en Antverpeno ankaŭ parolis pri la afero de reorganizo. HISPANA ESPERANTO-GAZETO konstante parolas pri la reorganizo; kaj, ricevinte la leteron de Baghy, la Hispana Esperanto Asocio sin turnis al S-ro. Mihalik per la jena letero (kiu aperis sur la n-ro. de decembro de 1931 de HISPANA ESPERANTO-GAZETO: «Altestimata samcelano: Kiel prezidanto de Hispana Esperanto Asocio, mi dankas la societon, indege estratan de vi, pro la «Publika letero pri la reorganizado», planita de nia ŝatata samcelano S-ro. Julio Baghy, kiu preskaŭ tute kompleta aperis sur la numero de HISPANA ESPERANTO-GAZETO de novembro-decembro. De antaŭlonge ni, la Hispanoj militantaj en Esperantujo, celas la samon, ni malfermis konkurson kun premioj por la solvo de la sama problemo; nia simpatio al la afero kaj nia kunlaboro al la solvo estas sinceraj, kaj tial ni akceptas la projekton por ĝin prezenti al nia proksima Kongreso okazonta je majo de 1932, per ĉi gazeto vi povas konscii nian sintenadon al ĝi.

Kun alta estimo homarana restas kore kaj frate. Julio Mangada Rosenorn.» Bedaŭrinde estas, ke la ceteraj gazetoj kaj Naciaj Asocioj ne priparolis la gravan aferon; sed oni ne rajtas kulpigi la Hispanan Esp-Asocion, kies oficiala organo trafas la ceterajn gazetojn ĉar akurate ni ĝin sendas al ĉiuj. Sendube la nehispanaj samideanoj ne bone atentas pri nia Nacia Asocio, kiu gravege agadas por la progresigo de Esperanto; kaj ĉi tion elpruvas la jeno: ni planis por nia tuja Maja Kongreso ekspozicion el manlaboritaĵoj de infanoj ĉe la lernejoj, starigante premiojn sur la bazo el 1400 pesetoj, petante represigon de la afero por ĝin diskonigi en la tuta mondo, kaj alvenigi al ni kiel eble plej amase la materialon por impresi la ministron de Publika Instruado kaj la Instruistaron, sed bedaŭrinde la gazetaro sendube ne

© Biblioteca Nacional de España

konsideris la iniciativon helpinda. Ĉi tio devigas nin prokrasti la organizon kaj malfermon de la ekspozicio, kiun ni nepre okazigos, ĉar ne estas tempo sufiĉa por fari la necesan laboron al sukceso de la ekspozicio influonta favore al Esperanto Instruaŭtoritatulojn. Tamen, ĉi tiu konduto al ni neniel influas por ke ni sekvu nian vojon antaŭen, farante ĉe ni ĉion kion eble ni povas por progresigi Esperanton, kunlaborante kun la fremda samideanaro al plej bona solvo pri la tutmonda reorganizo, kiel de antaŭ longe ni faradas, kiel estas elpruvite.

PRI NIA NOVA VOJO

Jen jam ni plenumantaj la planon, kiun ni ekentreprenis de la momento, kiam ni trafis la helpon de la Ŝtato. Certe multaj el vi jam mendis «Mia poezio» kaj vi ĝuis la altan idealon vidigatan de la poemaro de nia glora mortinta Rafael de San Millán, kiun H. E. A. eldonis, ĉar estis nepra devo nia restigi por ĉiam la mirindan verkon, kiu alportos al nia lando estimon kaj admiron ĉies kaj kiu enviciĝos ĉefe en la brila literaturo de la unua esperanta epoko. Krom la mirindaj kajeroj de l' «Universala Terminologio» de S-ro. Azorín, «Mia poezio» elpruvas utilon de nia Asocio, kiu tre baldaŭ povos liveri al vi, laŭ samaj kondiĉoj, tutmondfaman verkon tradukitan de nia sperta akademiano S-ro. Vicente Inglada Ors, la verkon de la eminenta hispana literaturisto S-ro. Jacinto Benavente, kiu trafis la Premion «Nobel», titolitan «La Kreitaj Profitoj», kies Prologo jen sekve por konscio de la samideanaro:

LA KREITAJ PROFITOJ

AKTO UNUA

Prologo

Kurteno en la scenejantaŭo. En ĝia mezo pordo kun drapiraĵo. La prologo estas deklamita de la persono Krispin.

Jen estas la lokŝanĝa prezentejo de la antikva farso, kiu en vilaĝaj vojgastejoj mildigis laciĝon de la komercaj disportistoj. En la placo de humilaj vilaĝetoj ĝi mirigis la simplanimajn malnobelojn kaj en multhomaj urboj ĝi kunigis la plej diversajn ĉeestantarojn, kiel okazis en Parizo sur la Nova Ponto, kiam Tabarin, el sia foira antaŭtrabaĵo petis pri atento ĉiujn preterirantojn, same la seriozafektan doktoron, kiu aŭdinte spritaĵon el la gaja farso, haltigas unuminute sian kleran rajdobeston por momente sensulkigi sian frunton, ĉiam ŝarĝitan de

© Biblioteca Nacional de España

gravaj pensoj, kiel la ruzan bravulaĉon, kiu tie amuzadas sian nelaborecon dum horoj kaj horoj, distrante per la rido sian malsaton, same la prelaton kaj la altrangulinon, kaj la nobelojn ĉe iliaj kaleŝoj, kiel la facilaniman junulinon kaj la soldaton, la komerciston kaj la studenton. Ĉiuklasaj personoj, kiuj aliloken ne estus kunvenintaj, tie komunikis unu al la alia sian videblan ĝojon, kaj multfoje la seriozulo ridis, pli ol pro la farso mem, ĉar li vidis ridanta la gajulon, kaj la saĝulo—la simplanimulon, la malriĉuloj aŭdante la ridon de la grandsinjoroj, ordinare kun frunto kolersulka, kaj la noblaj sinjorinoj pro la rido de la malriĉaj, sentante ke ilia konscienco ekkvietiĝas per la penso: ankaŭ la malriĉuloj ridas! Nenio ja ŝoveniĝas el unuj animoj en aliajn, kiel tiu ĉi simpatio de ridado. Ankaŭ la farso supreniris la palacojn de princoj, plejaltrangaj sinjoroj, pro humordecido de iliaj mastroj kaj tie la farso ne estis malpli libera kaj senzorga. Ĉies ĝi estis kaj por ĉiuj. El la popolo ĝi kolektis mokojn kaj malicaĵojn kaj kvazaŭ sentencajn dirojn, el tiu filozofio de la ĉiamsufera popolo, mildigita per la rezignacio de la tiamaj humiluloj, kiuj ne ĉion esperante de ĉi tiu mondo, sciis ridi pri la mondo senmalame kaj senamare. Lope de Rueda, Shakespeare kaj Molière glorigis poste la plebecan devenon de la farso per nobela titolo: kiel enamitaj princoj ĉe fabeloj pri feinoj ili levis cindrulinon en la plej altan tronon de Poezio kaj Arto. Pri tiel glora praradiko ne afektas tiu ĉi farso, kiun hodiaŭ poeto prezentas al vi pro scivolemo de sia malkvieta spirito. Ĝi estas marioneta farso kun sensenca priafero, sen ia ajn realeco. Vi konstatos baldaŭ, ke ĉio en ĝi okazanta, neniam povis okazi, ke ĝiaj personoj ne estas, ŝajnas viroj kaj virinoj, sed nur marionetoj aŭ homfiguretoj el kartono kaj ŝtofpecoj, kun maldelikataj tirfadenoj, videblaj de miopegulo ĉe malhela lumo. Tio estas la samaj groteskaj gemaskitoj de tiu komedio de la itala Arto, ne tiel ĝojaj, kiel ili kutimis esti, ĉar ili multe meditadis en tia longa intertempo. La aŭtoro ja scias, ke tiel primitiva spektaklo ne estas plej inda je klera nuntempa aŭdantaro: tial li sin ŝirmas tiom per via kultureco, kiom per via boneco. La aŭtoro nur vin petas, ke vi reinfanigu vian spiriton plej multe, kiel eble. La mondo estas jam maljuna kaj petolumas: Arto ne rezignacias maljuniĝi kaj por sin montri infano ŝajnigas balbutadon... kaj jen kial tiuj ĉi maljunaj pulĉineloj hodiaŭ pretendas amuzi vin per siaj infanaĵoj.

* * *

Ĉi tiun verkon sekvos aliaj tiel interesaj por formi gravan bibliotekon, kunlaborante tiel al la formado de la esperanta tutmonda literaturo.

© Biblioteca Nacional de España

AVISO IMPORTANTISIMO A LOS HEAANOS

En el número extraordinario de esta revista, que apareció en los primeros días de diciembre de 1931, en las páginas 3 y 4 figura el «Plan de Trabajos del IX Congreso de H. E. A.», en el que, lo mismo para el *I Punto* (Particular de H. E. A.), como para el *II Punto* (General para los esperantistas hispanos), se determina como límite del plazo de admisión de proposiciones el último día del mes de febrero de 1932; así, pues, habiéndose recibido dos proposiciones con anterioridad a dicha fecha, el plan de trabajos a desarrollar en nuestro inmediato Congreso de mayo próximo, queda taxativamente limitado a los SEIS primeros asuntos comprendidos en el *I Punto*, a los DOS primeros del *II Punto* y a las dos proposiciones aludidas, una sobre organización, de nuestro compañero Sr. Gamir; y otra, de la Srta. Núñez Dubús, sobre introducción del Esperanto en las escuelas.

Se recomienda, pues, a los samideanos en sus plenos derechos de miembros de H. E. A., con voz y voto por haber satisfecho sus cuotas corrientes, hagan memoria sobre la actuación realizada por H. E. A. del Congreso de Oviedo a la fecha, el fruto alcanzado hasta los momentos actuales, el estado de los fondos de la Asociación; vuelvan a repasar el proyecto del Reglamento publicado sobre esta revista, en el que se introdujeron los modificaciones propuestas por varios miembros de unas y otras regiones; reflexionen sobre la conveniencia de celebrar lo antes posible un Congreso Universal en Madrid, a ser posible en 1933, y sobre la aspiración manifiesta en todo el esperantismo universal para organizarlo en forma que satisfaga los anhelos generales. Sobre todo lo dicho pueden decidir francamente, adquiriendo conocimiento de causa por los textos que sobre unas y otras cosas han venido apareciendo sobre las páginas de esta revista, trayendo su opinión al Congreso y dándole validez con su voto. El que no pudiese tomar parte en el Congreso, deberá delegar por escrito en cualquier otro compañero de la localidad o de otra cualquiera que esté en el pleno uso de los derechos de miembro, pues es necesario de todo punto que su voto tenga expresión, y precisa haga por escrito la concesión de su voto a la persona en quien delegue si está identificado con ella, o comunicar directamente su voto sobre los asuntos reseñados y por escrito a la Directiva de H. E. A., expresando, además, el número de su carnet, teniendo entendido que sólo tendrán derecho a voto los miembros que hayan abonado sus cuotas de 1931 y 1932.

Es de esperar que los consocios de H. E. A. se den cuenta

© Biblioteca Nacional de España

perfecta de la importancia de acceder a la súplica que la Directiva de H. E. A. y el Comité organizador de su Congreso les hacen con este aviso, para siempre poder contestar que se procedió en todo momento y para todo asunto con absoluta sujeción a los principios que regulan la vida de la Asociación.

Por la Directiva y por el Comité organizador:
El Secretario,
MARIANO MOJADO

XXIVª KONGRESO DE ESPERANTO
FAKAJ KUNVENOJ

Kun la celo interesigi al Esperanto kiel eble plej multe da diversfakaj medioj en Paris, la Komisiono de fakaj Kunvenoj de nun proponas siajn servojn por faciligi al la diversaj esperantistaj faksocietoj renkontiĝon kun la respondaj samfakaj Asocioj en la Kongresurbo, aŭ eĉ oficialan inviton de la diritaj Asocioj.

Tial 1ᵉ—ĉiu *Faka Asocio* de Esperantistoj bonvolu tuj informi la Komisionon, ĉu ĝi bezonas apartan ĉambron en la Kongresejo —por kiom da personoj proksimume—, kaj eventuale pri la programo de la kunsido.

Tial 2ᵉ—ĉiu *Kongresano,* kiu deziras partopreni unu aŭ plurajn fakajn aŭ profesiajn kunvenojn, bonvolu montri la *speĉialan* fakon, je kiu li havas intereson.

Skribu rekte al la Komisiono por Fakaj Kunvenoj.

Adreso: ESPERANTO, 3, Boulevard Pasteur, Paris, 15e.

INSTITUTO ESPAÑOL DE ESPERANTO

Lo mismo sobre esta revista como sobre las que le antecedieron está perfectamente claro por qué y cómo nació esta institución: el Congreso de Madrid, al aceptar el Reglamento presentado por nuestro compañero D. Francisco Azorín, separó el Instituto de la Asociación, dando para aquél unas Bases, que, en virtud de la Ley de Asociaciones, fué preciso desarrollar en forma de Reglamento para que pudiera funcionar, estableciendo la cuota anual de *una* peseta, imprescindible también con arreglo a la Ley. Presentado el Reglamento a la Dirección general de Seguridad y aprobado por ésta, se procedió a constituirlo primeramente con quienes las Bases determinaban tener derecho propio por pertenecer a la Academia de Espe-

© Biblioteca Nacional de España

ranto y al Comité de la Lengua o por haber pertenecido a una u otro y por cuantos esperantistas de reconocido mérito, de bien constatadas capacidad y autoridad, *teníamos* en España y militaban en nuestras filas, pues era imprescindible pertenecer a H. E. A. para ser miembro del Instituto, por lo cual éste resultaba una filial de aquélla, y fué el que estas líneas pergeña, quien, por conocer suficientemente el esperantismo español, propuso en lista (concienzudamente hecha) los que debían integrar el Instituto, que fué la siguiente:

1.—D. Vicente Inglada y Ors, Académico de la lengua Esperanto (Madrid).

2.—D. Antonio López Villanueva, Lingvo-Komitatano (Murcia).

3.—D. Mariano Mojado y Abad, Lingvo-Komitatano (Madrid).

4.—D. Félix Díez, Lingvo-Komitatano (Bilbao).

5.—D. Julio Mangada y Rosenorn, Lingvo-Komitatano (Madrid).

6.—D. Jesé Perogordo, Ex-Lingvo-Komitatano (Madrid).

7.—D. Víctor O. de Allende, Ingeniero (Bilbao).

8.—D. Fernando Redondo, Teniente Coronel de Estado Mayor (Palma de Mallorca).

9.—D. Fernando Soler y Valls, Jefe de Telégrafos (Barcelona).

10.—D. José Anglada Prior, Profesor de Esperanto (Barcelona).

11.—D. Rómulo S. Rocamora, Abogado (Barcelona).

12.—D. Francisco Azorín Izquierdo, Arquitecto (Córdoba).

13.—D. Teodoro Elizondo, Agente de Negocios (Bilbao).

14.—D. Eduardo J. Castro, Ingeniero y Abogado (Gijón, Oviedo).

15.—D. Andrés Piñó y Alegret, Abogdo (Valencia).

16.—D. José Núñez Rey, Comisario de Policía (León).

17.—Srta. Amalia Núñez y Dubús, Maestra Nacional y Telegrafista (Pamplona).

18.—D. Manuel Maynar y Barnolas, Abogado (Zaragoza).

19.—D. Emilio Amor Rolán, Director de la Normal de Orense.

20.—D. José Artigas y Lasala, Maestro Nacional (Madrid).

21.—D. Manuel Caplliur Ballester (Valencia).

22.—D. Carlos María Cortezo, Médico (Madrid).

23.—D. Vicente Alonso y Sanz, Teniente Coronel (Madrid).

24.—D. Luis Rodríguez Escartín, Empleado ferroviario (Madrid).

25.—D. Serafín Baudín Aguero, Maestro Nacional (Málaga).

26.—D. Gabriel Alomar y Ferragut, Ingeniero (P. de Mallorca).

27.—D. Benigno de Luna, Abogado (Madrid).

28.—D. Luis Campos Suay, Ayudante de Obras Públicas (Barcelona).

29.—D. Rodrigo Almada, Profesor de la Normal de Maestros de Badajoz.

© Biblioteca Nacional de España

30.—D. Carlos Martínez y Fernández, Empleado ferroviario (Sevilla).

31.—D. Luis Ismer Uriondo, Oficial de Correos (Madrid).

32.—D. Nicolás de Pablo, Maestro Nacional (Badajoz).

33.—D. Roberto Maraury, Abogado y Jefe de Aduanas (Tetuán).

34.—Srta. María Franco del Capblanco, Empleada de Hacienda (Madrid).

35.—D. Francisco Menéndez Rúa, Ingeniero (Gijón, Oviedo).

36.—D. Eduardo Cano y López-Ayllón, Abogado (Sigüenza, Guadalajara).

37.—D. Cristóbal Fournier y G. Avellanal, Presbítero (Gijón, Oviedo).

38.—D. Antonio Jiménez Mora, Comandante (Oviedo).

39.—D. Rafael Fiol y Paredes, Médico (Sevilla).

40.—D. Pedro Gil Arrué, Jefe de Correos (Madrid).

Era natural que presidente del Instituto fuese quien más méritos presentaba para ello, y por eso se quiso lo fuera D. Vicente Inglada Ors; pero nuestro querido y competentísimo samideano se excusó porque no podía desempeñar tal cargo en virtud de una disposición del Ministerio de la Guerra que se lo impedía, por lo que también nada más natural que, por su edad y por su antigüedad esperantista, se eligiese a D. Mariano Mojado.

Ahora bien, circunstancias lamentables surgidas en el seno de la Asociación han separado de ella (por su propia voluntad) a nuestros muy competentísimos samideanos D. Manuel Maynar Barnolas (Zaragoza), D. Andrés Piñó Alegret y D. Manuel Caplliure (Valencia), D. Benigno Luna (Madrid) y D. Antonio Jiménez Mora.

Acerca de la labor realizada por el Instituto, bastará ver las listas que siguen:

Han verificado el examen del Curso Superior:

1.—D. Isidoro Díaz y Maqueda (Tocina, Sevilla).

2.—D. Antonio Mármol y Cordero, Maestro Nacional (Villanueva de la Minas, Sevilla).

3.—D. Luis Flórez y González, Capitán de Artillería (Madrid).

4.—D. Antonio Avellán Casanova, Marqués de Almanzora (Madrid).

5.—D. Mariano Cardona y Rosell (Madrid).

6.—D. Francisco Máñez y Sánchez (Cheste, Valencia).

7.—D. Honorato Moncalvillo y Maté, Presbítero (Los Cabos, Pravia, Oviedo).

8.—D. Diómedes María Soto y Gallardo, Maestro Nacional de Cabanillas (Navarra).

© Biblioteca Nacional de España

9.—D. Alberto Menéndez y González (Gijón, Oviedo).
10.—D. Carlos Bosch y Bosch, General de Artillería (Santander).
11.—Srta. Sara Ullastres, Maestra Nacional (Mollet, Barcelona).
12.—D. Félix Viso y Llamas, Maestro Nacional (Mongay, Lérida).
13.—D. Manuel Cano y Balaguer (Barcelona).
14.—D. José Santiago, Capitán de Infantería (Valencia).
15.—D. Tomás Rubio y Pérez, Mecánico de Aviación (Madrid).
16.—D. Alberto Cebreiros, Abogado (Valladolid).
17.—Srta. García Rodríguez, Maestra Nacional (Madrid).
18.—D. Joaquín Sales y Sanz, Registrador de la Propiedad (San Mateo, Castellón).
19.—D. Alfredo Alvarez y Casuso (Gijón, Oviedo).
20.—D. José Blanco y Raspal (Gijón, Oviedo).
21.—D. Alfonso Vizán Ferro (Gijón, Oviedo).
22.—D. Fernando Moro Suárez (Gijón, Oviedo).
23.—D. Isidoro Fernández y Menéndez (Gijón, Oviedo).
24.—D. Benigno Fernández y Fernández (Gijón, Oviedo).
25.—D. Alfonso Suárez y Marguenda (Gijón, Oviedo).
26.—D. Francisco Alonso y Rodríguez (Gijón, Oviedo).
27.—D. Francisco Fernández y Rodríguez (Gijón, Oviedo).
28.—D. José Menéndez y Rodríguez (Gijón, Oviedo).
29.—D. Enrique Garma y Rodríguez (Gijón, Oviedo).
30.—D. Alejandro González y Carril (Madrid).
31.—D. Antonio Porta y Gárate, Médico (El Ferrol, Coruña).
32.—D. Salvador Oliván y Hernando (El Ferrol, Coruña).
33.—D. Ramón de Salas, Comandante de Caballería (Zaragoza).
34.—Srta. María Alvarez y Estrada, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
35.—Srta. Elisa Fernández y Menéndez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
36.—Srta. Eloísa Piquero, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
37.—Srta. Marcelina Piquero, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
38.—D. Julián Loyola y Galar, Médico (Logroño).
39.—D. Antonio Fernández e Hidalgo, Ingeniero (Valencia).
40.—D. Jacinto Martín, Cincelador (Madrid).

Han verificado el examen del Curso Elemental:

1.—D. Isidoro Díaz y Maqueda (Tocina, Sevilla).
2.—D. Antonio Mármol y Cordero, Maestro Nacional (Villanueva de las Minas, Sevilla).

© Biblioteca Nacional de España

3.—D. Luis Medina y Cano, Parolisto de Unión Radio (Madrid).
4.—D. Luis Ismer y Uriondo, Oficial de Correos (Madrid).
5.—Srta. Lucrecia de San Antonio (Madrid).
6.—D. Melchor Figuera y Andú, Estudiante (Madrid).
7.—D. Carlos de San Antonio, Médico (Madrid).
8.—D. Emilio Larios y Martín, Estudiante (Madrid).
9.—D. Fructuoso Velayos y Velayos (q. e. p. d.), Empleado (Madrid).
10.—D. Manuel Prats y Galofre, Estudiante (Madrid).
11.—D. Jacinto Martín y Lozano, Repujador (Madrid).
12.—D. Rafael Martínez y Galera, Engastador (Madrid).
13.—D. David Martín y Lozano, Impresor (Madrid).
14.—D. Emilio del Barrio y Martín, Ferroviario (Madrid).
15.—D. Carlos Ferrándiz y García, Oficial de Correos (Madrid).
16.—D. Daniel Herradón y Escudero, Oficial de Correos (Madrid).
17.—D. Pedro Gil Arrué, Inspector de Correos (Madrid).
18.—D. Diego Requena y Feu, Coronel de Carabineros (Madrid).
19.—D. Juan del Pozo y Candiles, Mecánico (Sevilla).
20.—D. Manuel Vicente y Romero, Electricista (Sevilla).
21.—Srta. Enrique Escacena y Bermejo (Sevilla).
22.—D. Miguel Moreno y Castillo, Mecánico (Sevilla).
23.—Srta. María Milagro Franco del Capblanco (Madrid).
24.—Srta. Antonia Pastor y Alonso (Madrid).
25.—D. Julián Sosa y Vinagre, Comandante (Madrid).
26.—D. Luis Flórez y González, Capitán de Artillería (Madrid).
27.—D. Eduardo Cano y López-Ayllón, Abogado (Sigüenza, Guadalajara).
28.—D. Antonio Avellán Casanova, Marqués de Almanzora (Madrid).
29.—D. Gerardo Aja y Gómez, Médico (Los Corrales, Santander).
30.—D. Mariano Cardona Rosell (Madrid).
31.—D. Francisco Máñez y Sánchez (Cheste, Valencia).
32.—Srta. Luisa Raquel y Velayos (Madrid).
33.—D. Vicente Moreno y Casabona, Electricista (Madrid).
34.—D. Honorato Moncalvillo y Maté, Presbítero (Los Cabos, Pravia, Oviedo).
35.—Srta. Amalia Fallola y García, Mecanógrafa (Madrid).
36.—Srta. María Fallola y García, Estudianta (Madrid).
37.—D. Diómedes María Soto y Gallardo, Maestro Nacional de Cabanillas (Navarra).
38.—D. Antonio Jiménez y Mora, Comandante (Oviedo).
39.—Doña María Aguirre (q. e. p. d.), Bordadora (Madrid).

© Biblioteca Nacional de España

40.—Doña Rosa Fernández, Maestra Nacional (Badajoz).
41.—Srta. María Salinero, Maestra Nacional (Badajoz).
42.—D. Jaime Olivera (Badajoz).
43.—D. Manuel Sánchez (Badajoz).
44.—D. José Cisneros (Badajoz).
45.—D. Pedro González (Badajoz).
46.—D. Marcelino Fernández (Badajoz).
47.—D. José B. Santana (Badajoz).
48.—D. Angel Cortijo (Badajoz).
49.—D. Marino García (Badajoz).
50.—D. Diego Rolland (Badajoz).
51.—D. Francisco Díaz (Badajoz).
52.—D. Venancio Cortés y Arriaga, Párroco de Villar del Olmo (Madrid).
53.—Srta. Josefina Francés y Ordóñez, Estudianta (Madrid).
54.—D. Agustín Peláez Pérez (Madrid).
55.—D. Francisco Menéndez Rúa, Ingeniero (Gijón, Oviedo).
56.—D. Miguel Romero y Gallego, Jefe de Correos (Madrid).
57.—D. Carlos Lickefett (ciego), (Oviedo).
58.—D. Mariano Cantalapiedra (Oviedo).
59.—D. Fernando Suárez y Fernández (Oviedo).
60.—D. Alberto Menéndez y González (Gijón, Oviedo).
61.—D. Carlos Bosch y Bosch, General (Santander).
62.—Doña Sara Ullastres, Maestra Nacional (Mollet, Barcelona).
63.—D. José Gil y Romero (Tocina, Sevilla).
64.—D. José Orós, Oficial de Correos (Madrid).
65.—D. Teodosio de la Cruz (Oviedo).
66.—D. Anselmo Albarellos, Cura Párroco de Cabruñana (Oviedo).
67.—D. Leopoldo Argüelles y Felgueroso, Maestro Nacional (Oviedo).
68.—D. José Santiago, Capitán de Infantería (Valencia).
69.—D. Salvador Oliván y Hernández, Practicante de la Armada (El Ferrol, Coruña).
70.—D. Félix Viso y Llamas, Maestro Nacional de Mongay (Lérida).
71.—D. Jaime Balsa y García, Maestro Nacional de San Juan de Villapañada (Oviedo).
72.—D. Miguel Carreras, Médico de Fuentes de Nava (Palencia).
73.—D. Luis Bartolomé Martín y Cañedo, Estudiante (Grado, Oviedo).
74.—D. Benito Anguiano, Maestro Nacional (La Línea, Cádiz).
75.—D. Alejandro G. Carril (Madrid).

© Biblioteca Nacional de España

76.—D. Francisco F. Braga (Oviedo).
77.—D. Luis García Fernández (Oviedo).
78.—D. Mario García Fernández (Oviedo).
79.—D. Luis Fernández y Fernández-Marcote (Oviedo).
80.—D. José Fernández y Alvarez (Oviedo).
81.—D. Laureano Fergueroso y Fernández (Oviedo).
82.—D. Jesús Fernández y Alonso (Naranco, Oviedo).
83.—Srta. Aurora Ania Granda (Oviedo).
84.—Srta. Remedios Villameitide y Canteli (Oviedo).
85.—Srta. Julia Fernández y Cotera (Oviedo).
86.—D. Pedro de la Vega y Rivera (Oviedo).
87.—D. Francisco y Plab (Oviedo).
88.—D. Sirio Alvarez y Martínez (Oviedo).
89.—D. Renato Ozores (Oviedo).
90.—D. José María I. Inclán (Oviedo).
91.—D. Vicente Díaz y Suárez (Oviedo).
92.—D. José Viliesid Russell (Oviedo).
93.—D. Perfecto Iglesias (Oviedo).
94.—D. Antonio Carrasco Márquez, Jornalero (Tocina, Sevilla).
95.—D. Francisco Casas y Mora (Tocina, Sevilla).
96.—D. José Salsoso y Ruiz (Tocina, Sevilla).
97.—D. Héctor Fernández (Cabruñana, Grado, Oviedo).
98.—D. Alberto Díaz Chapartegui (Bilbao).
99.—D. Manuel Cano y Balaguer (Barcelona).
100.—D. Baltasar Suárez (San Juan de Villapañada, Grado, Oviedo).
101.—D. Arturo González y Rosal (Cabruñana, Grado, Oviedo).
102.—D. Rafael Gastán y Burillo (Zaragoza).
103.—D. Emilio Artigas y Trigo (Zaragoza).
104.—D. José Larruga y Bernad (Zaragoza).
105.—D. Emilio López y Castro (Oviedo).
106.—D. Tomás Rubio y Pérez, Mecánico de Aviación (Madrid).
107.—D. Jacinto Jimeno y Madre (Zaragoza).
108.—D. León Aguaviva y Gómez (Zaragoza).
109.—D. Vicente Ramírez y Grañena (Zaragoza).

110.—D. Alberto Flores, Párroco de San Gil y San Juan de Ecija (Sevilla).

111.—D. Agapito Salgado y Corchado, Ferroviario, Estación de Almansa (Albacete).

112.—D. Juan Gallardo y Corredor (Maestro Nacional (Peñarroya, Córdoba).

113.—D. Joaquín Sales y Sanz, Registrador de San Mateo (Castellón).

© Biblioteca Nacional de España

114.—D. Antonio Márquez (Oviedo).
115.—D. Rogelio Plaza (Oviedo).
116.—D. Pablo Pérez (Oviedo).
117.—D. Isidoro M. López y Longo (Oviedo).
118.—D. Enrique S. Nieto y Senosiain (Oviedo).
119.—D. Manuel Ribal (Valladolid).
120.—D. Alberto Cebreiros (Madrid).
121.—D. Julián García Aguirre (Zaragoza).
122.—D. José Carnicer e Ibáñez, Panadero (Oviedo).
123.—D. Alfredo Alvarez y Casuso, Empleado (Gijón, Oviedo).
124.—D. José Blanco y Raspal, Empleado (Gijón, Oviedo).
125.—Srta. Encarnación Junquera y Naredo, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
126.—Srta. Luz Piñera y Cifuentes, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
127.—Srta. Elisa Fernández y Menéndez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
128.—Srta. Rosa Colunga y Cuervo, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
129.—Srta. María Alvarez y Estrada, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
130.—D. Francisco Fernández y Rodríguez, Profesor Mercantil (Gijón, Oviedo).
131.—D. Pedro Sierra y Muñiz, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
132.—D. José Menéndez y Rodríguez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
133.—D. Enrique Garma y Rodríguez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
134.—D. Rafael Morón y Calzada, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
135.—D. Isidro Fernández y Menéndez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
136.—D. Jesús Amandi y Carrasco, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
137.—D. José Fernández y Joven, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
138.—D. Francisco Alonso y Rodríguez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
139.—D. Luis García y Martínez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo.)
140.—D. Luis García González, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
141.—D. José Méndez y Sastre, Agente de Policía (Tetuán).
142.—D. Desiderio González y Delgado, Viajante (Murcia).
143.—D. Antonio Porta y Gárate, Médico (El Ferrol, Coruña).

© Biblioteca Nacional de España

144.—D. Vicente Pérez y Huguet (Castellón).
145.—Srta. Luisa García y Rodríguez, Maestra Nacional (Madrid).
146.—D. Juan del Peso y Corralejo, Comerciante (Madrid).
147.—D. Francisco Muñón y Martínez (Tocina, Sevilla).
148.—D. Francisco Gómez y Gallardo, Obrero (Tocina, Sevilla).
149.—D. Angel Olivero, Dependiente de Comercio (Tocina, Sevilla).
150.—D. Enrique de Uriarte y Clavería, Teniente Coronel de Artillería (Sevilla).
151.—Srta. Carmen Rodríguez y Martínez, Estudiante (Sevilla).
152.—Srta. María Garzón y Rufo (Sevilla).
153.—D. Francisco Guinter (Sevilla).
154.—D. Enrique Navas y Velázquez (Sevilla).
155.—D. Fernando Coello y Grosso (Sevilla).
156.—D. Serapio Elvira y Arteaga, Comerciante (Santander).
157.—D. Cristóbal Rodríguez (Sevilla).
158.—D. Eduardo Moreno (Sevilla).
159.—D. José Llorca (Sevilla).
160.—D. Alfredo Villa y Villa (Gijón, Oviedo).
161.—D. Salvador García y García (Gijón, Oviedo).
162.—D. Alfonso Vizán y Ferro (Gijón, Oviedo).
163.—D. Fernando Moro y Suárez (Gijón, Oviedo).
164.—D. Nicanor García y García (Gijón, Oviedo).
165.—D. Alfredo Alvarez y Casuso (Gijón, Oviedo).
166.—D. José Blanco y Raspal (Gijón, Oviedo).
167.—Srta. Ester Peña y Guerra (Gijón, Oviedo).
168.—D. Ismael Alvarez y Alvarez (Gijón, Oviedo).
169.—D. Alfonso Suárez y Marguenda, Profesor Mercantil (Gijón, Oviedo).
170.—D. Isidoro Fernández y Menéndez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
171.—D. Benigno Fernández y Fernández, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
172.—D. Francisco Alonso y Rodríguez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
173.—D. Francisco Fernández y Rodríguez, Perito Mercantil (Gijón, Oviedo).
174.—D. Domingo Díaz-Ambrona, Ingeniero de Caminos (Badajoz).
175.—D. Angel Pintado y Collantes (Santander).
176.—D. Manuel Burgos y Mancebo (Cádiz).
177.—D. Manuel Monleón, Miniaturista (Valencia).

© Biblioteca Nacional de España

178.—D. Emilio Pérez y Núñez, Comandante de la Guardia Civil (Madrid).

179.—D. José Varela y García (Coruña).

180.—D. Luis Hernández (Valencia).

181.—D. Julián Fernández Alonso, Pintor (Madrid).

182.—D. A. Tomás Iglesias (Santander).

183.—D. Alejandro González y Carril, Empleado (Madrid).

184.—D. Julián Loyola y Galar, Médico (Logroño).

185.—D. Antonio Fernández e Hidalgo, Ingeniero (Valencia).

186.—D. Ramón de Salas, Comandante de Caballería (Zaragoza).

187.—D. Francisco Uceda y Flores (Jaén).

188.—Srta. Eloísa Piquero (Gijón, Oviedo).

189.—Srta. Marcelina Piquero (Gijón, Oviedo).

190.—D. Lorenzo Crespo y Barrio, Oficial de Correos (Cádiz).

191.—D. Antonio Pinilla (Zaragoza).

192.—D. Alfonos Pérez y Gil (Zaragoza).

193.—D. Angel Foguerola (ciego), (Zaragoza).

194.—D. Luis Martínez (Zaragoza).

195.—D. Feliciano Oliván, Practicante de la Armada (Cartagena, Murcia).

196.—D. Alvaro Zabala y Ansola (Logroño).

197.—D. Julio Gomara y Sáenz (Logroño).

198.—D. Justo del Campo del Castillo, Médico (Gijón, Oviedo).

El examen de los trabajos escritos de cuantos recibieron uno u otro diploma o ambos dará idea del trabajo realizado hasta la fecha por lo que a este solo asunto atañe.

El estado de los fondos del Instituto en fin del año 1931, cuyas cuentas fueron remitidas para su aprobación a la Dirección general de Seguridad (aprobadas), es el siguiente:

INGRESOS

Saldo anterior	421,10 ptas.
Por las cuotas de miembro en 1931	30,00 »
Donativos por once diplomas elementales	59,50 »
Donativos por cuatro diplomas superiores	41,00 »
Venta de «Demandaro kaj Respondaro»	550,00 »
Total	1.101,60 ptas.

© Biblioteca Nacional de España

GASTOS

Enviado a la Academia de Esperanto................	51,80 ptas.
Pólizas	7,20 »
Gastos diversos...	5,00 »
Por 100 escudos nuevos para los diplomas a causa del cambio de régimen..............................	100,00 »
Saldo a cuenta nueva..	937,60 »
TOTAL....................................	1.101,60 ptas.

El Instituto posee algún material, y los clichés (cuatro) para tirar a cuatro tintas los diplomas superiores, que valen 550 pesetas; dos clichés, para los diplomas elementales a dos tintas, que valen 110 pesetas; 900 diplomas a cuatro tintas, cuyo valor de costo es de 300 pesetas; 800 diplomas a dos colores, con un valor de costo de 130 pesetas; un sello y un tampón correspondiente, que costaron 15 pesetas.

Entiendo ser suficiente lo expuesto para que, no solamente los miembros del Instituto, sino todos los miembros de H. E. A. y hasta los samideanos de España que no están dentro de nuestra Asociación, puedan juzgar la conducta de la Directiva del Instituto; y, en consecuencia, que, quienes tienen derecho a juzgar la labor hecha y la gestión de la Directiva del Instituto, vengan al Congreso y juzguen.

El Secretario,
JULIO MANGADA ROSENORN

REBAJA EN LOS BILLETES DE FERROCARRILES

La Compañía de los Caminos de Hierro del Norte acaba de conceder la tarifa de Gran Velocidad núm. 108, artículo 2.°, para cuantos congresistas asistan al IX Congreso de la Asociación Esperantistas Española portadores de la tarjeta correspondiente.

Los portadores de billete de primera clase podrán utilizar todos los trenes rápidos y expresos si hubiere asientos disponibles y previo abono de los suplementos, si los hubiere, pero sólo en número de diez viajeros en los rápidos, y de dieciocho en los expresos, por tren.

La Compañía dió cuenta a las demás adheridas a la tarifa, a los efectos de la rebaja.

© Biblioteca Nacional de España

GRATISIMA NOTICIA

El Excmo. Sr. Presidente de la República ha aceptado la Presidencia de Honor del IX Congreso Nacional de Esperanto, según escrito recibido estando este número en prensa.

PRI LA BERBEROJ

(*Daŭrigo*)

Oni diris maljuste, ke la berbera virino vivis en granda malaltiĝo kompare kun la alilandaj virinoj. ĉar ŝi ne povas heredi. Sciu, ke de la araba invado ĝis la komenco de la XVIII jarcento, same la virinoj, kiel la viroj, povis heredi; sed de kiam la berberaj tribuoj starigis la leĝojn de l' Islam, de tiam malaperis la malnovaj leĝoj, kaj la berberoj modifis la aferojn pri la heerdo celante la ĝeneralan pacon kaj la bonon ĉe la familio mem, ĉar, en la berbera organizo, la familio estas la socia unuo kaj ne la individuo.

La bienaĵoj estas perfekte komunaj: la laborprodukto de ĉiu familiano estas sumata al la bienaĵoj de la familio estrata de la patro aŭ de la plej aĝa filo, kaj de ĉi tiu organizo absolute patriarka devenas ankaŭ unu el kaŭzoj fundamentaj por forigi la virinon el la rajto heredi, evitante la disigon de la bienoj, la kompletan rompiĝon de l' familio, ĉefa bazo de la potenco de la tribuo. Kiam la virinoj heredis, ĉi tio naskis luktadojn, terurajn malamojn, kiuj persistadis de generacio en generacion dum jarcentoj kaj elsangverŝadis la tribuojn. Ankaŭ, ofte, *virinoj* malŝparis *siajn* hereditaĵojn, restante en kompleta forlaso, sen azilo kaj ia helpo; kaj, ĉar la berbera spirito ĉiam elmontriĝis protektanta la virinon, kaj ĝi konsciis, ke tio estis danĝera por la bona funkciado kaj marŝado de la tribuo, decidis ŝanĝi tian staton.

Proksimume de antaŭ du jarcentoj, multenombraj tribuoj kunvenis kaj unuanime decidis, ke la virinoj ne rajtas heredi la terbienojn, sed samtempe starigis la nepran devon al la familianoj por protekti la virinojn ĉe la familio kaj zorgi pri iliaj vivrimedoj. Postulo de la unuanima decido klarigis, ke oni povis heredigi virinojn, sed ĉi tiuj nur povis disponi la fruktuzon aŭ renton, kaj, je la morto, la hereditaĵo nepre iru al rajtigitaj viroj.

La esenca celo de ĉi kriterio estis evidente meti la virinon sub la protekto efika kaj konstanta de la familianoj kaj eviti ke la jarcentaj

© Biblioteca Nacional de España

bienoj disiĝos kaj perdiĝos kaj la paco estu ĉe la gentoj. Kaj pruvo klara kaj konsciiga pri la protekta celo al virino vidiĝas, sciante, ke virino, havigante al si kian ajn kapitalon pere de longaj ŝparemadoj, estas mastrino de sia kapitalo, kiun la edzo ne povas disponi sed kreskigi aŭ pligrandigi ĉiel.

La berbera familio havas du funkciojn, kiuj harmonie paralele disvolviĝadas: la viro batalas, laboras la kampojn; la virino edukas la infanojn, teksas la lanon, muelas la tritikon kaj faras la rondajn orkolorajn panojn.

La sklaveco de la berbera virino estas nur fantaziaĵo de vojaĝantoj, ĉar la berberino regas la berberon per sia beleco, per sia gracila kaj kuraĝa gracio, per sia ĉarmo iomete maldelikata kiel de frukto kovrita de polvo kaj varmigita de la suno, kaj per sia subtila kaj klarevida instinkto gvidanta lin per trafanta impulso sur vojoj de la peniga vivo. Samtempe la virino estas la brava kunulino de la berbera militanto, de l' sendependa kaj kuraĝa nordafrikano rezistanta ĉiujn invadintojn de liaj montaraj rifuĝejoj. La berberino estas la paco, la dolĉeco, la amo, ĉe la krudaj domaĉoj, ĉe la nigraj tendoj el kamelaj haroj starigitaj ĉe la senfinaj izolaj teritorioj afrikaj; sed, ho paradokso!, ŝi ankaŭ estas kvazaŭ pantero blekanta sovaĝe, terure, al la milito kiam io minacas la tribuon. Konsekvence estas, ke neniam la virino estas malsupera estaĵo al la berbero sub ĉi ties tiraneco, sed male la ensorĉanta kunulino kompletanta lian vivon kaj kantita konstante kaj tre ĝentile kaj entuziasme de ĉiuj poetoj de la raso.

Ĉe la plimulto el la tribuoj, la virino posedas tiel grandan liberecon, ke kiam ŝi memvole sin apartigas de sia edzo, ne estas forto, ne estas leĝo ĉe la berbera leĝaro, kapabla por kontraŭstari ŝian rezolucion.

(*Daŭrigota*).

EL ESPERANTO EN TURQUIA

De 1928 a la fecha, el movimiento esperantista en Turquía adquiere gran importancia, habiendo servido la crítica de los periodistas, adversa al Esperanto, para que el pueblo turco llegase a conocer este asunto y empezase a decidirse en pro de él, a interesarse grandemente por el Esperanto; y de tal suerte han cambiado las circunstancias que el panorama esperantista se manifiesta hoy de un modo brillante, habiendo llegado a convertir a la mayoría de los periodistas de adversarios en amigos del Esperanto. Las Cámaras de Comercio lo aceptaron lengua auxiliar para sus asuntos, y seriamente se ocu-

© Biblioteca Nacional de España

paron de su difusión y utilización. Numerosas revistas han publicado y publican cursos breves de Esperanto, que, aunque con lamentables errores por deficiencias de los autores en el conocimiento de la lengua, han realizado una gran labor, pues aún no existen en Turquía gramáticas ni aun Clave, cuyo texto de ha tiempo está dispuesto para la publicación, esperando el feliz momento de aparecer.

A pesar de las grandes dificultades que la falta de material y de competentes profesores aporta al movimiento esperantista inicial en Turquía, la Cámara de Comercio de Estambul abrirá en breve un curso, imitando su conducta otras Cámaras.

LANFLORO

Montras sin sur via vesto
plena de lum' kaj koloro,
kvazaŭ de l' printemp' atesto
ruĝa floro.
Helas en ĝi farbo ĉia,
brilas ĝi sub matenlumo
kaj la senton ravas ĝia
la parfumo.
Mi ĝin prenas en la mano:
Flugis mia revo kora!
Car ĝi estas flor' el lano
senodora.

—

Ankaŭ mi, en infantempo
ĝojojn ŝatis mi infanajn:
porti florojn en printempo;
sed ne lanajn.
Florojn portis mi vivantajn,
kiel nun se oni portas,
florojn animposedantajn,
kiu naskas, velkas, mortas...
taŭgajn por produkti frukton;
kontraŭ forta uragano
taŭgajn por elteni lukton;
sed ne el lano.
Florojn, kiuj glaciiĝas
dum la vintro, sub doloro,
kaj somere elsekiĝas:
ne lanfloro.

—

Estas bela floro tia
la simbol' de tempo nia:
sub ĝi batas homa koro
kaj la sangon rapidigas
sen aromo, sen odoro,
ĝi nek sentas nek fruktigas
laŭ lanfloro.

Originale verkita: A. N. D.

IXa KONGRESO DE H. E. A.

LISTO EL ALIĜINTOJ

(Daŭrigo)

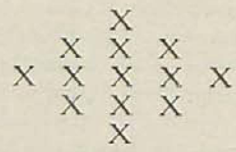
63. S-ro Miguel Pascual.
64. » Emilio del Barrio.
65. » José María Coll.
66. » Luis Campos.

© Biblioteca Nacional de España

67. S-rino Sara Ullastres.
68. S-ro José Anglada Prior.
69. Ateneo Popular de Santander.
70. Grupo Esperantista «Juneco», de Santander.
71. S-ro Zacarías Calero García.
72. » Salvador Oliván Hernando.
73. » Antonio Porta Gáráte.
74. Sociedad Esperantista Gaditana.
75. S-ro José Santiago Molina.
76. S-rino Josefina Montesinos de Santiago.
77. S-ro Carlos Martínez Fernández.
78. » Víctor Domingo.
79. » José Lerroux Torres.

(Daŭrigota.)

AMUZAĴOJ

Anstataŭu la steletojn per silaboj tiel ke oni povu legi horizontale kaj vertikale:

1.—Prepozicion.
2.—Adjektivon, signifanta: ne egala.
3.—Substantivon, ĝi rilatas pri orienta moro.
4.—Personon ligitan kun alia per simpatio.
5.—Literon.

* * *

ENIGMO

1 A 3 4	Dikiĝinta kaj malmoliĝinta haŭto.
1 E 3 4	Subtera ĉambro.
1 I 3 4	En la ŝipoj.
1 O 3 4	Parto de la korpo.
1 U 3 4	Insekto.

* * *

SOLVO al la ENIGMO de la antaŭa numero:

LEONA LEONINO

© Biblioteca Nacional de España